

Informatiemiddag

Netcongestie en het Zeeuwse bedrijfsleven

Dagvoorzitter

Thema's:

- Energietransitie
- Veranderende infrastructuur
- Natuur en milieu
- Zorg
- Sociale woningbouw
- Mobiliteit

Cora Zaaijer-van Muiswinkel
Lievens Communicatie

Programma

15:00 - 15:10	Opening bijeenkomst door de dagvoorzitter
15:10 - 15:40	Stedin en TenneT: huidige situatie, de impact en oplossingsrichtingen
15:40 - 16:00	Panelgesprek met Stedin, TenneT en Provincie Zeeland: de impact op de Zeeuwse ondernemer
16:00 - 16:10	Presentatie Joulz: samenwerken via een Smart Energy Hub
16:10 - 16:30	Presentatie Vitro Plus: belichten buiten de piekmomenten
16:30 - 17:00	Panelgesprek met Stedin, Impuls Zeeland, VNO-NCW, Dockwize, Smart Delta Resources en North Sea Port: hoe nu verder?
17:00 - 18:00	Netwerkmoment

Live poll

- Scan de QR-code
- Of ga naar:
<https://ahaslides.com/VEQKZ>

Presentatie Stedin & TenneT

Martin Martens

Regiodirecteur Zeeland & Haven Industrie
Complex Rotterdam, Stedin

Oscar Tessensohn

Political Affairs, TenneT

Impact en oplossingen netcongestie in Zeeland

Oscar Tessensohn,
Political Affairs, TenneT

Martin Martens,
Regiodirecteur Zeeland & Haven Industrie Complex
Rotterdam, Stedin

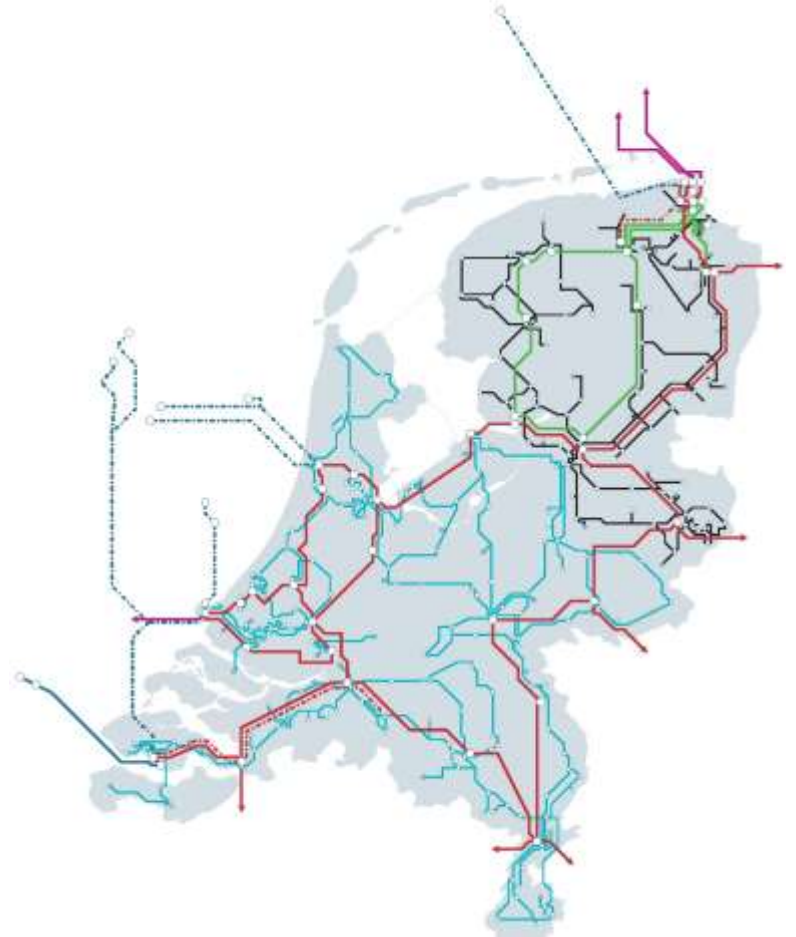
STEDIN^{NET}

 TenneT

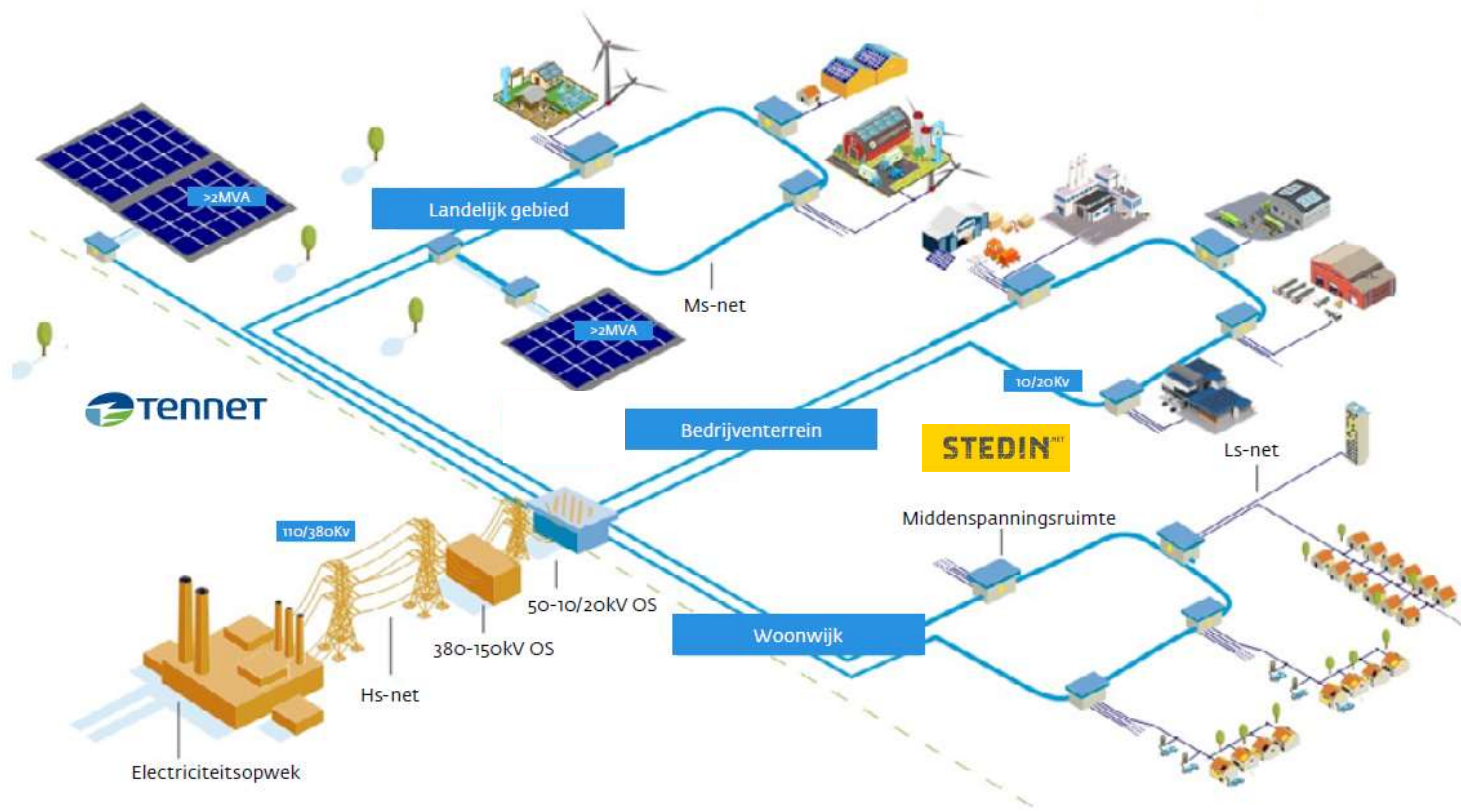
TenneT in één oogopslag

Feiten en cijfers

- Beheerder hoogspanningsnetten vanaf 110 kilovolt
- Verantwoordelijk voor snelwegen en provinciale wegen van elektriciteit
- Koppeling met regionale netbeheerders zoals Stedin
- 11.000 kilometer aan verbindingen en circa 400 hoogspanningsstations
- Ook netbeheerder op zee en actief in een deel van Duitsland

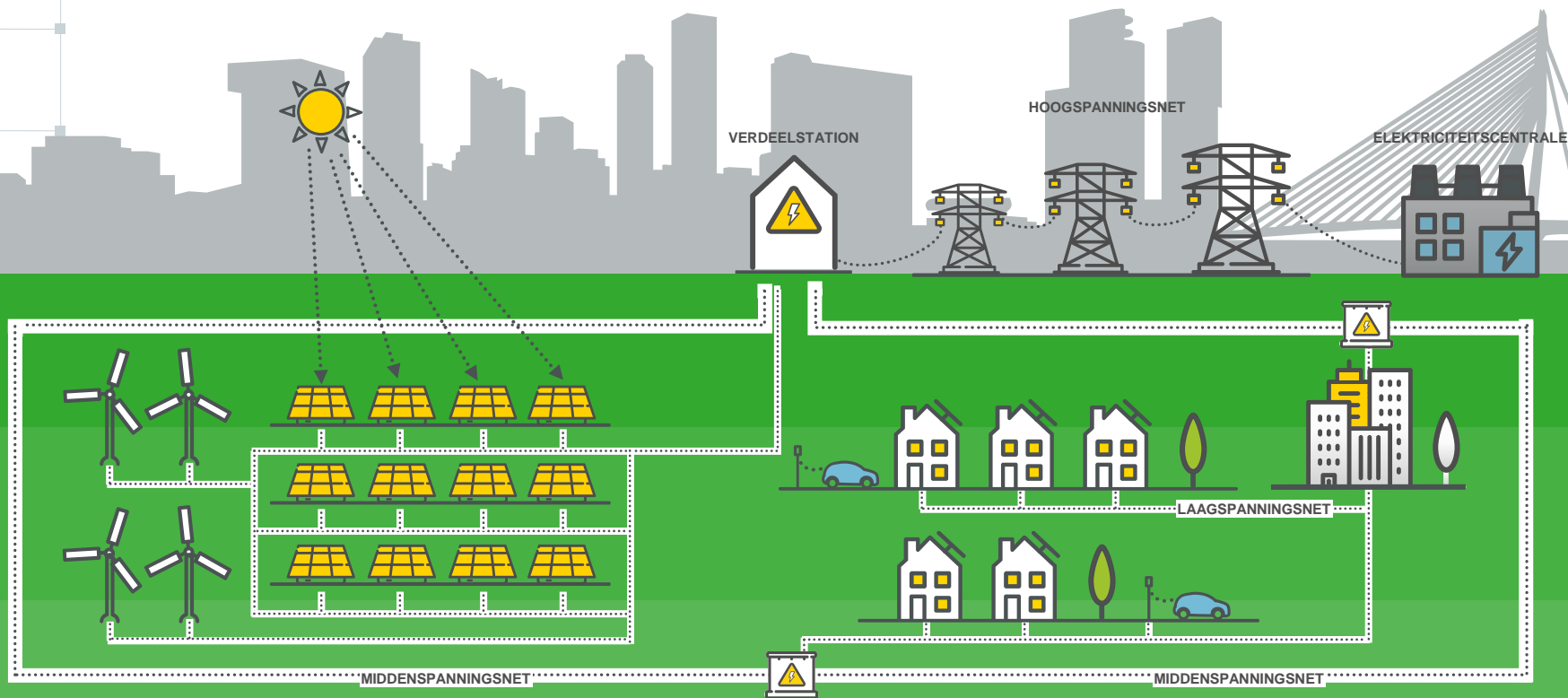

Tennet

STEDIN^{NET}

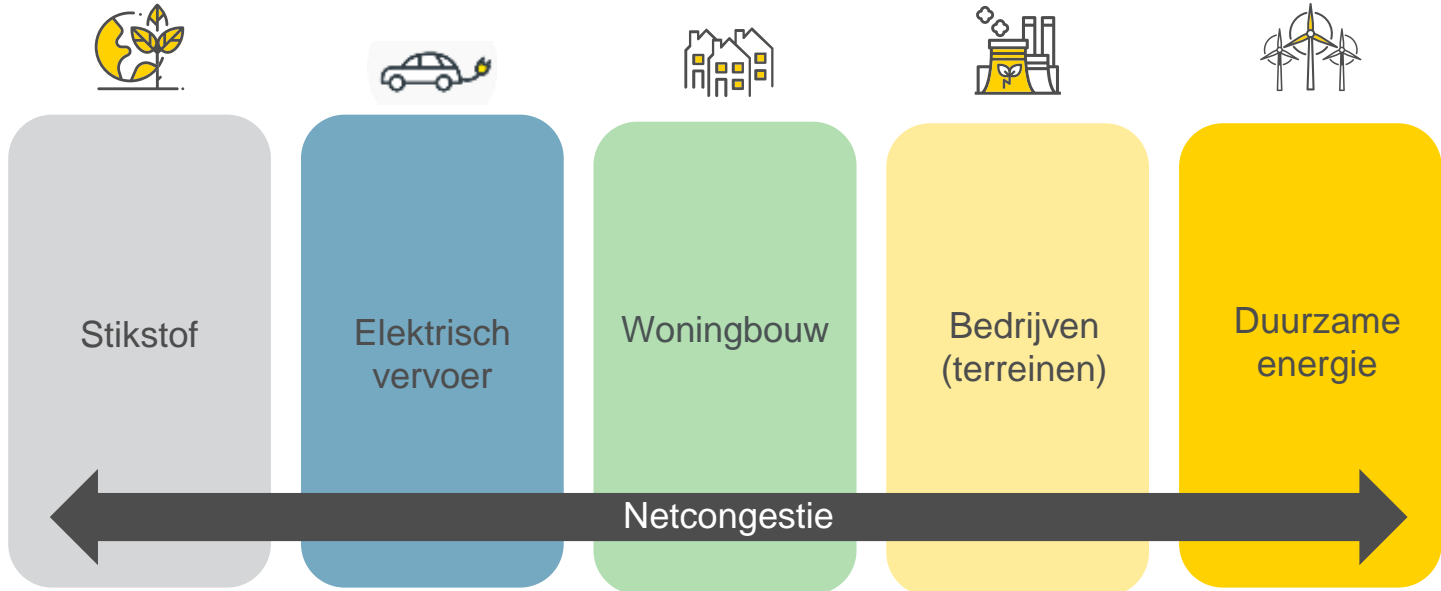
Regionale Netbeheerder Stedin

Groeiende vraag naar elektriciteit in heel Nederland

Netcongestie

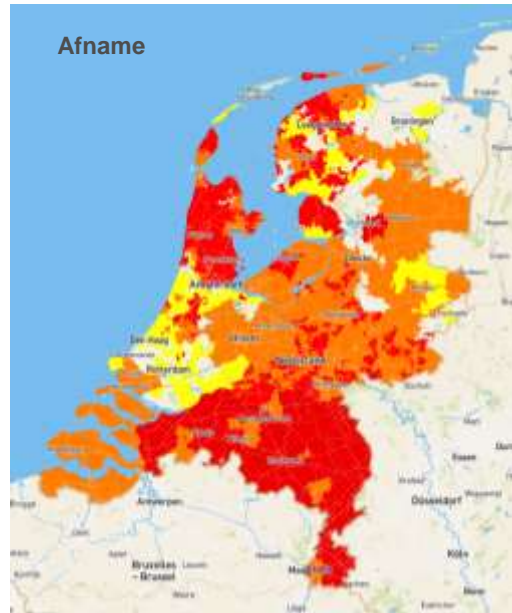

Aankondiging netcongestie Zeeland

- 6 september 2020: teruglevering Tholen en Schouwen-Duiveland (Stedin)
- 19 juli 2023: afname provincie Zeeland (TenneT)
- Oktober: uitkomst heronderzoek Tholen en Schouwen-Duiveland

Congestie

Het elektriciteitsnet raakt in toenemende mate overbelast

Bron capaciteitskaarten: Netbeheer Nederland (augustus 2023)

Uitdagingen conventionele netverzwaring

Uitbreidingen zijn langdurige processen

Benodigde arbeidskrachten zijn schaars

Er is veel ruimte nodig boven en onder de grond

De transitie vergt forse investeringen

Impact netcongestie

Afname

Nog steeds ruimte voor:

- Nieuwe kleinverbruik aansluitingen o.a. woningen en laadpalen
- Uitbreiding/nieuwe aansluiting grootverbruikers met een aanvraag voor 19 juli 2023
- Teruglevering (m.u.v. Schouwen-Duiveland en Tholen)

Tijdelijk geen ruimte voor:

- Nieuwe grootverbruikers, zoals bedrijven, scholen, ziekenhuizen, (snel)laadvoorzieningen
- Uitbreiding capaciteit bestaande grootverbruikers
- Grootschalig duurzame opwek (Tholen en Schouwen-Duiveland)
- Grote warmtepompen t.b.v. verduurzamen bestaande bouw

Wachtlijst

Wat betekent dit voor u?

Grootverbruikklanten > 3x 80 A in congestiegebied

Er is:

- Voorlopig geen transportcapaciteit als u in het betreffende gebied een nieuwe onderneming start.
- Voorlopig niet méér capaciteit dan vermeld staat in uw contract.

Wilt u toch een nieuwe aansluiting of meer capaciteit?

- Dan komt u voor transportvermogen op een wachtlijst.
- U krijgt een Transport beperking (TB) totdat er capaciteit beschikbaar is.
- U moet zelf in de gaten houden dat u niet meer capaciteit gebruikt dan contractueel afgesproken. Veel ondernemers schakelen hiervoor een installatiebedrijf of meetbedrijf in.
- In congestiegebieden wordt uw Gecontracteerd Vermogen (GTV) NIET automatisch verhoogd, als u deze overschrijdt.

Het capaciteitsprobleem heeft geen gevolgen voor consumenten of andere kleinverbruikers (< 3x80 Ampère)

Congestiemanagementonderzoek

- Afspraken met partijen om tijdelijk minder elektriciteit af te nemen
- Vergoeding
- Doel: transportvermogen creëren en wachtlijst eerder inlopen
- Uitkomsten onderzoek begin 2024

Energieraad

- Advies Ben Voorhorst: Energieraad met Provincie, TenneT, Stedin en regio's
- Gezamenlijke regie op acties zoals P-MIEK, versnelde realisatie netinfra en betere netbenutting
- Afspraken over rol en taakverdeling tussen provincie, regio's/gemeenten en netbeheerders
- Betrokkenheid regio's via RES-tafels, maar breder geagendeerd

Aanpak netcongestie

Provinciaal Meerjarenprogramma
Infrastructuur Energie en Klimaat
(P-MIEK)

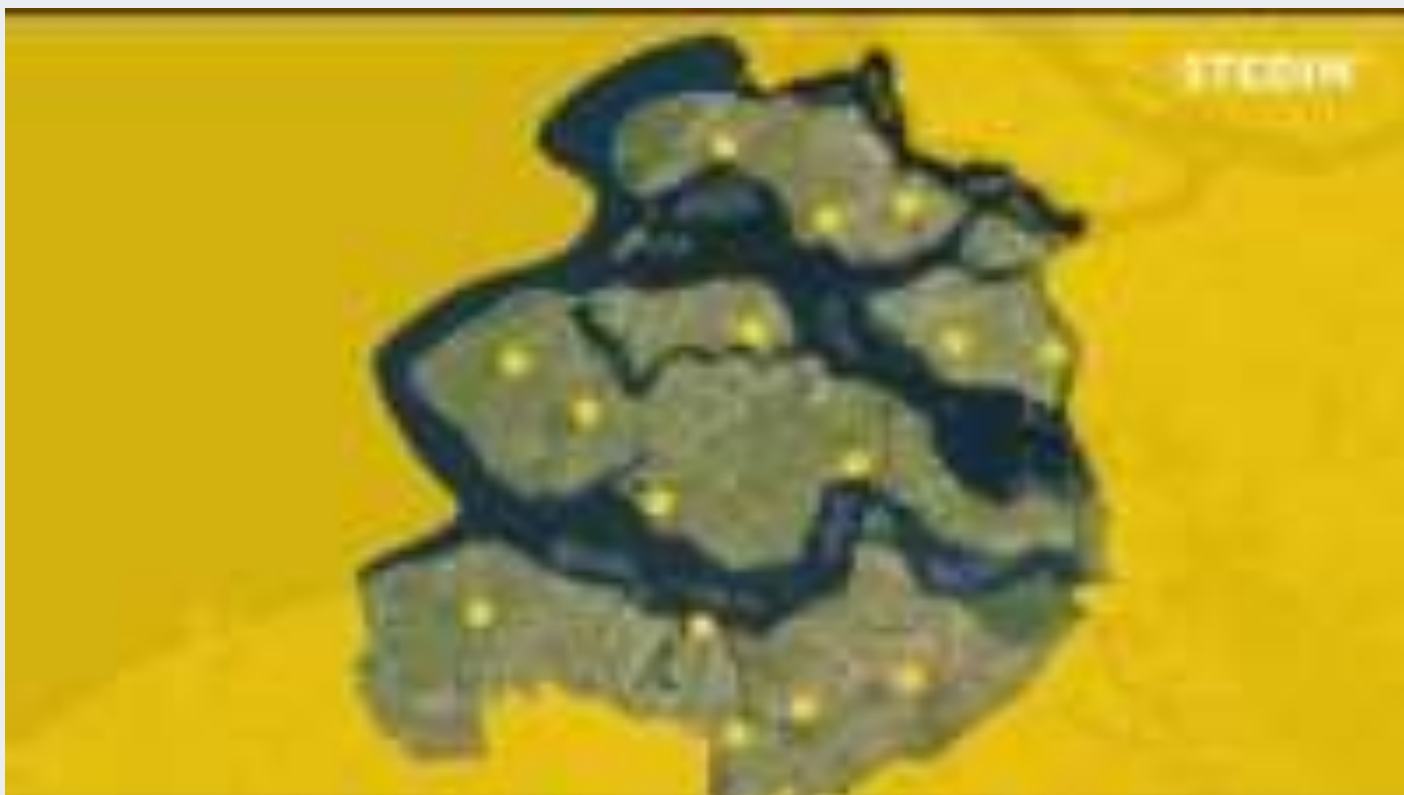
Versnellen RO-
procedures infraprojecten
(TenneT en Stedin)

Slimme oplossingen
lokale aanpak
(LAN)

Oplossing 1: Heel veel bouwen

Provincie Zeeland

Huidige situatie

In 2023 nam de aanvraag voor energieverbruik in provincie Zeeland met 3,5 gigawatt toe. Dat is 8x groter dan het huidige verbruik in Zeeland en 3x het vermogen van de provincie.

Borssele

Legenda

Provincie Zeeland

Toekomstige situatie

Legenda

	Onderstation 380 kV - Terneuzen		Station Nieuw te bouwen
	Onderstation 150 kV - Terneuzen + Stad		Station Aanpassen/uitbreiden
	Onderstation 50/21 kV - Stad		Hoogspanningsnet 150 kV - Nieuw
	Hoogspanningsnet 380 kV - Terneuzen		Kabelverbinding Nieuw
	Hoogspanningsnet 150 kV - Terneuzen		Zee kabel - Nieuw
	Kabelverbinding		
	Zee kabel		

Zeeland

Load-pockets o.b.v. actuele netuitbreidingen

Noord: Schouwen-Duiveland en Tholen

Midden: Bevelanden/Walcheren

Zuid: Zeeuws-Vlaanderen

Legenda

Provincie Zeeland Investerings Stedin

Stedin investeert tot en met 2030 bijna 1 miljard euro aan netuitbreidingen in Zeeland.

Versnellen realisatie

- Uitbreiding/onderhoud energie-infrastructuur
- Inzicht en overzicht: gezamenlijk beeld van wat nodig is tot +/- 2033-2035
- Verkorten van huidige lange procedures: locatiekeuzes, grondeigendom, bezwaarprocedures
- Prioriteit nr. 1: Bouw 380kV station Halsteren en 150kV station Tholen & Zierikzee (TenneT en Stedin) – versnellen en meewerken aan procedure
- Prioriteit nr. 2: uitbreiding capaciteit voor Zeeuws-Vlaanderen door het bouwen van een nieuw 380kV station bij Terneuzen en kabelverbinding door de Westerschelde.

Oplossing 2: Bestaande net beter benutten door spitsmijden / flexibiliteit

De rol van flexibiliteit

- De energietransitie is een **gezamenlijke opgave**
- Om de **klimaatdoelstellingen** te behalen moeten we het energiesysteem anders gaan gebruiken. Flexibiliteit is één van de oplossingen.
- Er zal vaker meer aanbod dan vraag naar elektriciteit zijn, waardoor **de prijs op deze momenten laag is**.
- **Flexibiliteit** wordt steeds belangrijker in de overgang naar duurzame energievoorziening.
- Kansen voor **alle aangeslotenen** om mee te doen.

Flexibele oplossingen

Het elektriciteitsnet beter benutten

GV Grootverbruik

KV Kleinverbruik

 Afname

 Terugleveren

Initiatief bij klant	Stedin en klant gezamenlijk	Initiatief bij Stedin
Netcapaciteit blijft gelijk	Netcapaciteit blijft gelijk, maar beschikbaar vermogen per aansluiting varieert per tijdstip	Netcapaciteit wordt groter
 Cable pooling GV 	 Congestie-management GV 	 Reservecapaciteit inzetten GV
 Achter de meter aansluiten GV KV 	 Tijdsgebonden transportcapaciteit GV 	 Structurele uitbreiding (geen flex)
 Directe lijn GV 	 Netbewust Laden (Elektrische mobiliteit) GV KV 	 E-houses
	 Energieopslag GV KV 	
	 Energiehubs GV 	

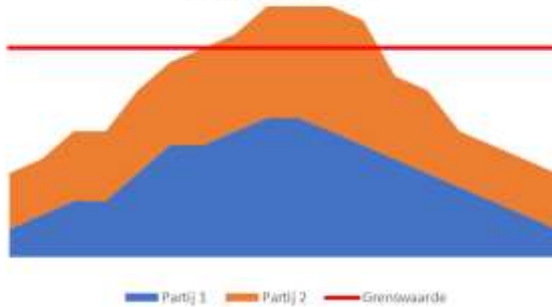
Voor alle oplossingen geldt: toepasbaarheid is gebiedsafhankelijk. Informeer bij uw accountmanager naar de specifieke status van uw gebied.

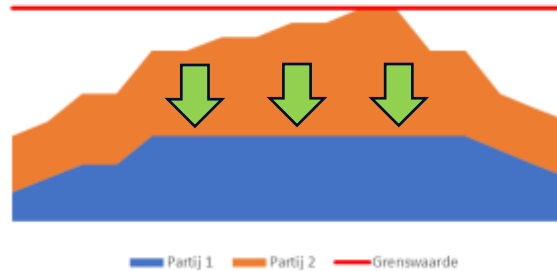
Korte tot middellange termijn

De zoektocht naar flexibel vermogen: verschillende typen flex

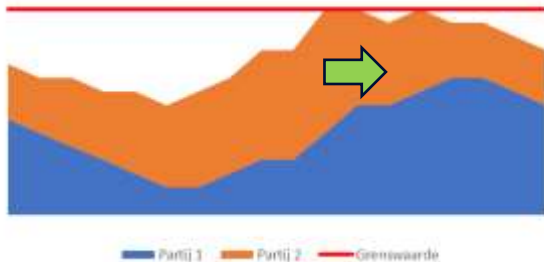
Situatie zonder flex

Piek schaven

Piek schuiven

Op- en afschakelen

Flexibele oplossingen

Voorbeelden

Equans, Laadpalen

Het Element, VMBO school Amersfoort

Van Heezik, Transport en logistiek Utrecht

Newasco, Wasserette Amersfoort

Hoe kan ik bijdragen?

Aanbieden flexibel vermogen

- Netbeheerders vragen marktpartijen en ondernemers zich voor het aanbieden van flexibel vermogen te melden via partnersinenergie.nl
- Netbeheerder en netgebruiker brengen samen per partij de waarde van flexibiliteit in beeld.
- Vragen over de mogelijkheden van flexibel vermogen kun je stellen via: FM_prognose@stedin.net

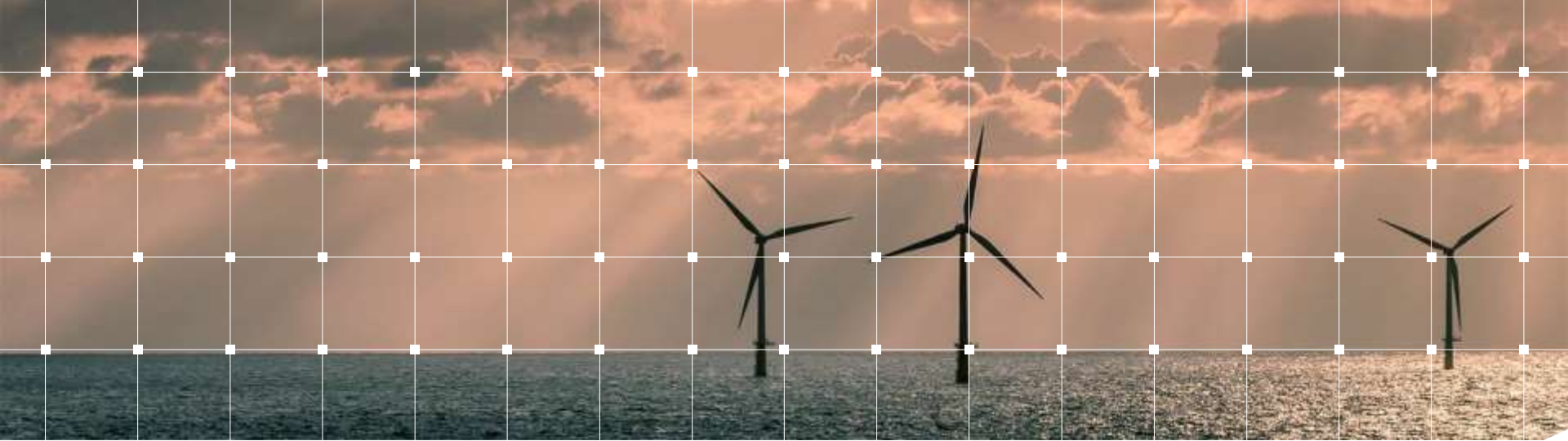
Meer info congestiemanagementonderzoek

www.tennet.eu/nl/congestie-onderzoek-zeeland en www.stedin.net/provincie-zeeland

CSP aanwijzen of worden

- Een congestion service provider (CSP) is een marktdeelnemer die congestiemanagementdiensten aanbiedt aan landelijke en regionale netbeheerders. CSP aanwijzen of zelf worden? → [CSP register \(tennet.eu\)](https://www.tennet.eu/csp-register)
- De waarde van flexibliteit berekenen? [Industrial ValueFlex Tool](#)

GOPACS

Vragen?

Ga naar [Congestie management \(tennet.eu\)](https://www.tennet.eu/congestion-management) of mail naar congestiemanagement@tennet.eu

Ga naar [Flexibel energiesysteem \(stedin.net\)](https://www.stedin.net/flexible-energy-system) of neem contact op met uw accountmanager bij Stedin

**Dank voor uw
aandacht**

Panelgesprek

Martin Martens
Regiodirecteur Zeeland & Haven
Industrie Complex Rotterdam,
Stedin

Oscar Tessensohn
Political Affairs TenneT

Jo-Annes de Bat
Gedeputeerde Provincie Zeeland

Presentatie Joulz

Sanne Castro
Head of Products

Sanne Castro

Manager Innovatie en Techniek
Systems Engineering
Innovatie
Ondernemerschap

sanne.castro@joulz.nl

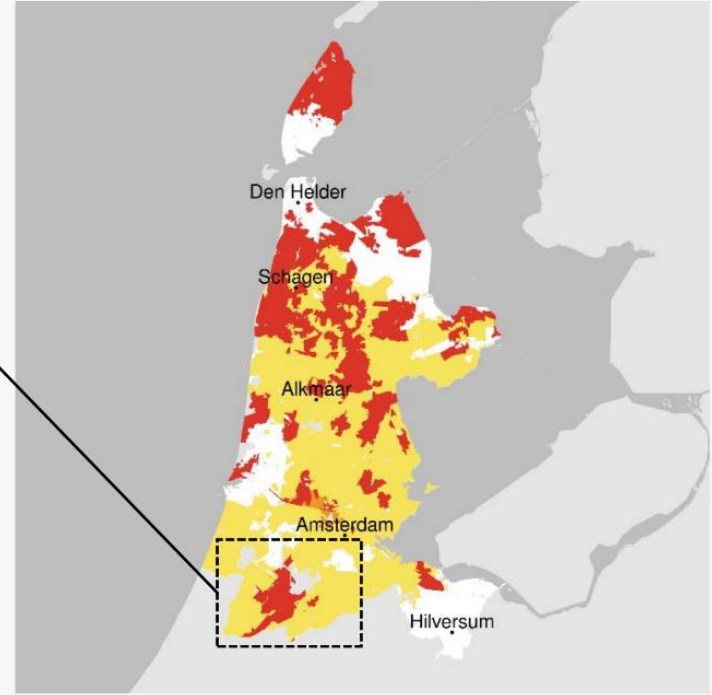
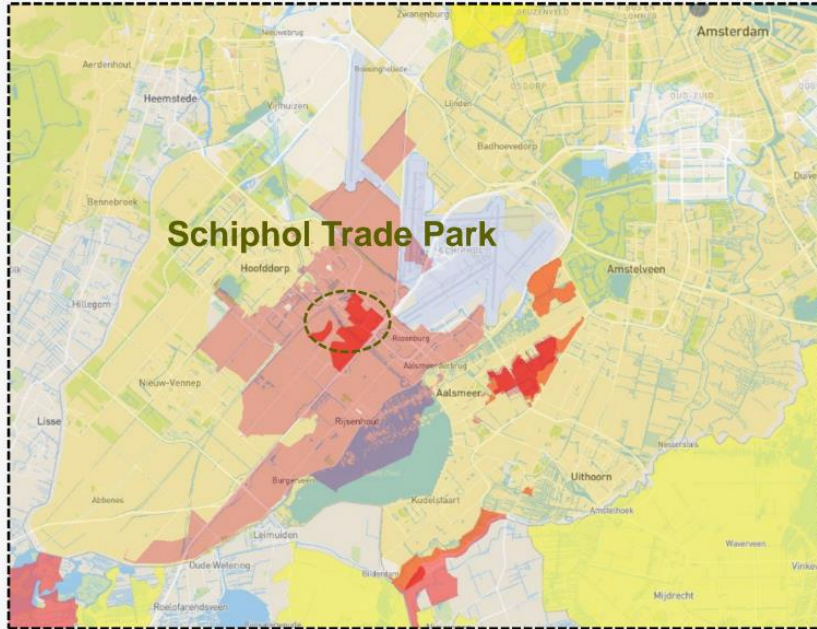
<https://www.linkedin.com/in/sanne-castro/>

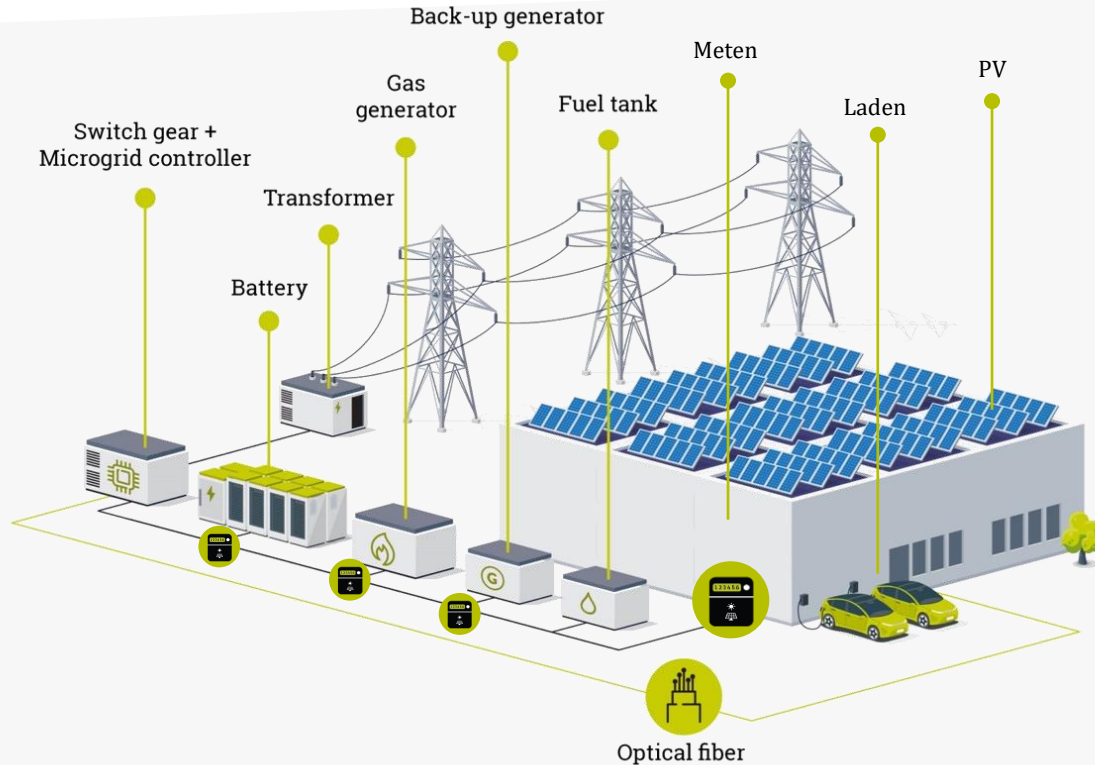
Klantcase Schiphol Trade Park

Uitdaging: Lange doorlooptijd Stroomlevering door netcongestie

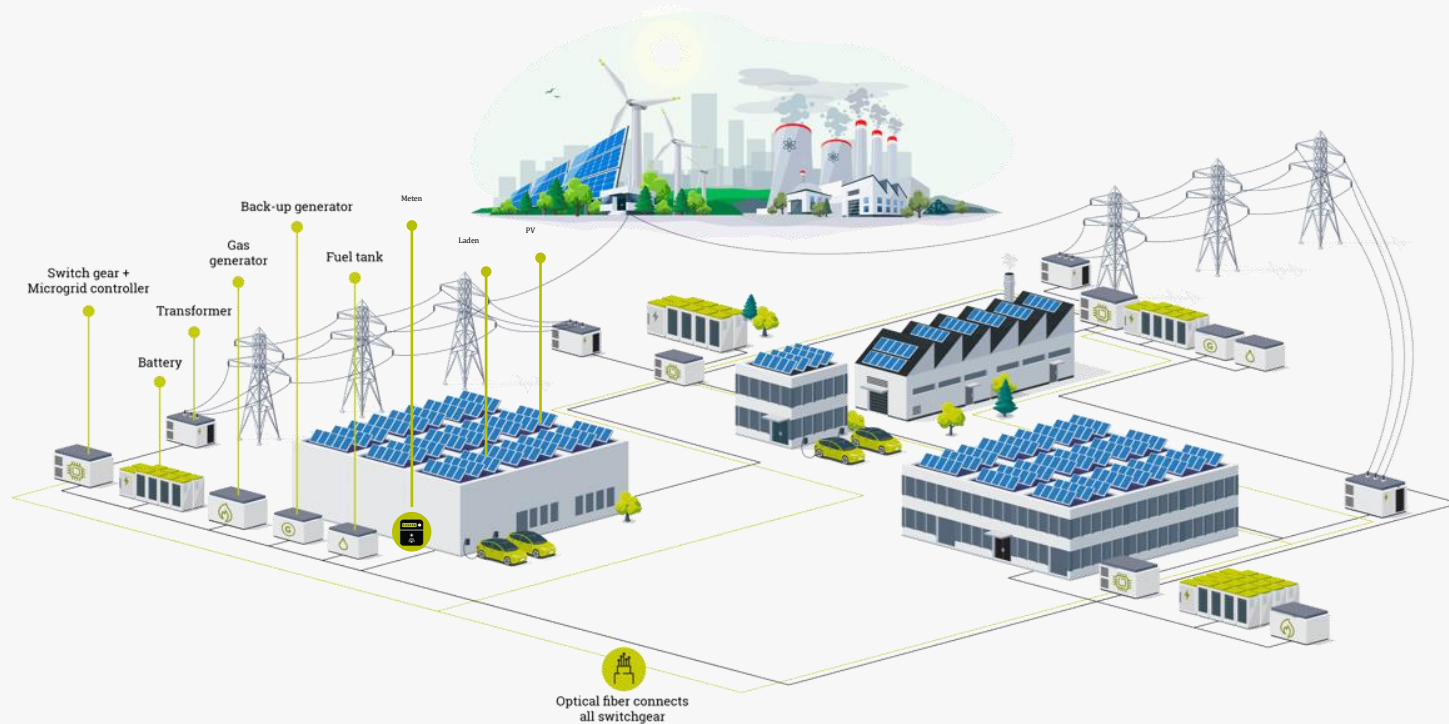
Individuele oplossing: zelf elektriciteit maken met Virtual Grid

Microgrid met baseload zon PV, aangevuld met batterij, gas en noodstroomgenerator

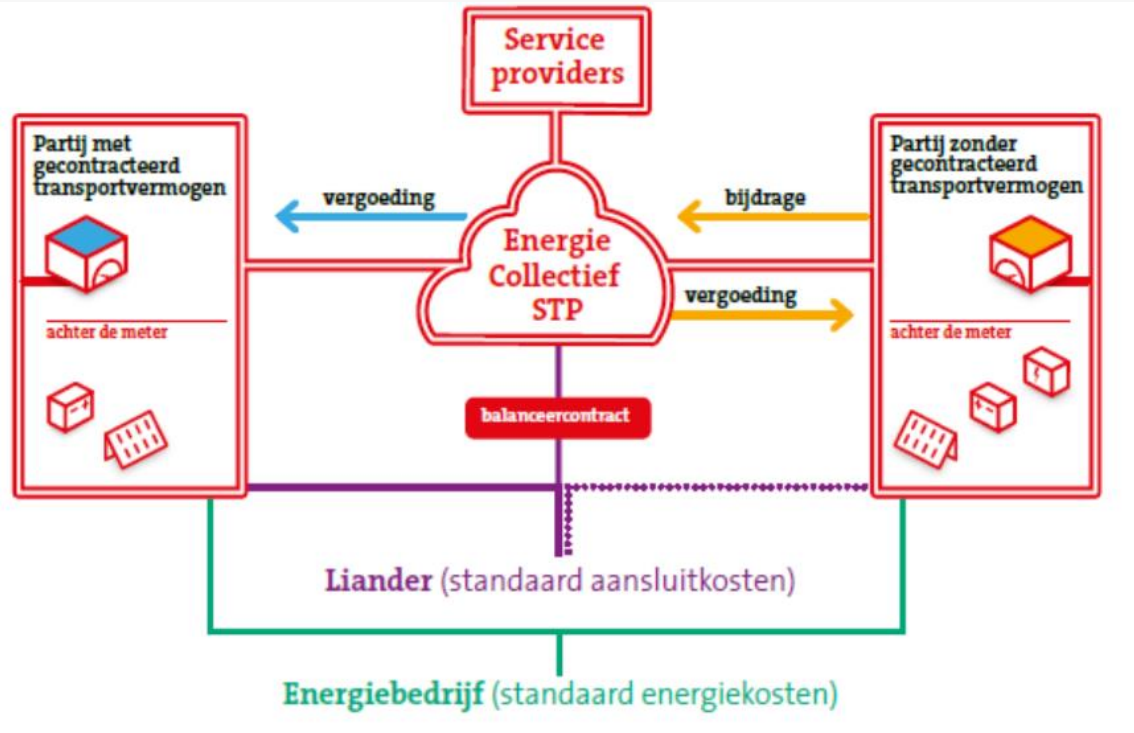
Collectieve oplossing: Virtual Power Plant

Samenwerken als één machine, maar centraal aangestuurd

Virtual Power Plant

Schematische weergave verrekenmethodiek

Veel praktijkervaring met autonome energievoorziening in netcongestiegebied

Start op tijd en betrek tijdig stakeholders

Joulz zet AAN
tot nieuwe energie

Joulz

zet aan tot
nieuwe energie

Presentatie Vitro Plus

Lennart Bijl
Manager of Operations

Dynamisch gebruik van elektriciteit voor indoor teelt

Lennart Bijl

Vitro Plus

VITRO PLUS

- Gevestigd in Burgh-Haamstede (Schouwen-Duiveland)
- 30+ jaar ervaring met opkweek van varens
- 20 jaar ervaring met meerlagenteelt (onder LED)
- Een geautomatiseerd proces en kweek van 50 miljoen varenplantjes per jaar
- Jaarrond kweken zonder kas en gasaansluiting
- 80% van de varenmarkt in handen wereldwijd

HET PRODUCT

Het eindproduct

Het product: jonge varenplanten

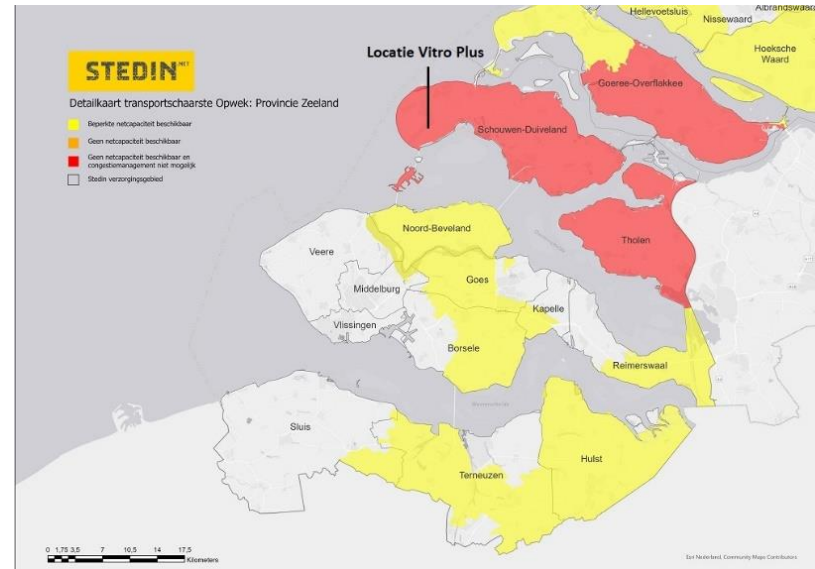
HOE ZIET ONS ENERGIEVERBRUIK ERUIT?

- Drie grootverbruikaansluitingen verdeeld over drie panden, 800 kW gecontracteerd vermogen
- Verbruik ca. 2700 MWh per jaar
- Grootste verbruik door belichting, koeling en ventilatie

ONZE UITDAGINGEN OP GEBIED VAN ENERGIE

- Beperkt vermogen beschikbaar per aansluiting; ophoging nu niet mogelijk
- Teruglevering vanuit PV-installatie niet mogelijk
- Sterk stijgende elektriciteitsprijzen afgelopen jaren
- Groot deel elektriciteit krijgen wij nu geleverd op basis van de dagmarkt, voorheen groot deel via de termijnmarkt

Transportschaarste opwek en netcapaciteit (bron: Stedin)

BOOST THE GRID CHALLENGE

- Onze oplossing: energieslim kweken
- Dynamisch gebruik van elektriciteit voor indoor teelt
- Flexibel belichten van planten die groeien in onze dachtlichtloze kweekcellen met onnatuurlijke patronen van dag- en nachtritme
- Onafhankelijker worden van energienet door zelf opwekken en tijdelijke opslag in accu's
- Subsidie toegekend voor onderzoeksproject

ONZE NIEUWE ENERGIESTRATEGIE

- Verhoging flexibiliteit door dynamisch afnemen elektriciteit
- Opwekking uit zonnepanelen en tijdelijke opslag in accu
- Onafhankelijker worden van energienet
- Reduceren lokale netcongestie
- Verlaging energiekosten tot 25%

SCHOLTenergy

EATON

OWN GREENS: VERTICAL FARMING

Kweek van slakropen in onze teeltfaciliteit in Japan.

Binnenkort ook op grote schaal in Nederland?

DISCOVER
YOUR FOOD
REVOLUTION

OPLOSSING VOOR DE REST VAN TEELTSECTOR

- Transitie van kassenteelt naar daglichtloze teelt zonder gas
- Duurzame teelt zonder uitstoot bij gebruik duurzaam opgewekte elektriciteit
- Rol voor de tuinbouw in balanceren energienet?
- Uitkomsten van ons onderzoek delen we met de sector

Huidige manier telen van groenten in de kas

Flexibele oplossingen Van Heezik

STEDIN^{NET}

 Tennet

Panelgesprek

Dick ten Voorde
Directeur
Impuls Zeeland

Eric de Ruijsscher
Voorzitter
VNO-NCW Zeeland

Pascal Kartan
Manager Programs and
Innovations Dockwise

Maarten den Dekker
Chief Sustainability
Officer North Sea Port
& Directeur Smart Delta
Resources Nederland

Martin Martens
Regiodirecteur Zeeland &
Haven Industrie
Complex Rotterdam
Stedin

BOOST THE ENERGY TRANSITION CHALLENGE

Meld je nu aan!

Bedankt voor uw aanwezigheid!

